

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš. po tarifi

Oglaš. sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Pogreb Velje Vukičevića

BEOGRAD, 28. novembra. Danes dopoldne ob 9. se je vršil tiho in skromno pogreb bivšega ministrskega predsednika Velje Vukičevića. Po želji rodbine so izostale vse sicer običajne pogrebne ceremonije in pogreba so se udeležili samo sorodniki in najbližji prijatelji pokojnikov.

Občinski proračun za leto 1931 sprejet

MIRNA IN STVARNA RAZPRAVA V PRORAČUNSKI SEJI.

Sinoči od 18. do pol 21. se je vršila proračunska seja mariborskega občinskega sveta. Uvodoma je župan dr. Juvan sporočil, da je obč. svetnik Vilko Weigl odložil mandat. Župan mu je izrekel toplo zahvalo za desetletno sodelovanje v občinskem svetu. Takoj nato se je pričela

razprava o proračunu za leto 1931.

Referent fin. odseka P u š e n j a k je uvedel razpravo s poročilom, v katerem je predvsem poudaril, da so glavne smernice, ki so vodile i mestno načelstvo in knjigovodstvo pri sestavi i finančni odsek pri razpravi proračuna, bile

stečajna ter uvaževanje najnujnejših potreb prebivalstva.

Ukinjena sta v novem proračunu tovarninska davščina in davek na nezazidane parcele, na novo se uvaja davščina na blagovni promet, vse ostale davščine pa ostanejo nespremenjene.

Redni proračun je nekoliko višji od lanskega (za krog 600.000 Din), to pa iz razloga, ker je bilo treba postaviti vanj nove zneske za stanovanjski fond za učiteljstvo (170.000 Din), za policijo (256.000 Din), za zdravljenje siromašnih (200.000 Din), za nagrade veroučiteljem (40.000 Din), skupno 666.000 Din. Tudi se bo mestno knjigovodstvo prevedlo na nov sistem, kar bo zahtevalo nove investicije. Končno so se morale za najetje novih posojil zvišati v proračunu tudi anuitete.

Redni proračun izkazuje 18.479.570 Din potrebščin in 6.203.658 Din rednega kritja, torej 11.885.712 Din primanjkljaja, za kateri je predvidenih 11.615.000 Din kritja z občinskimi davščinami in dokladi, tako da ostane nepokritega primanjkljaja 270.913 Din, ki se bo kril s štednjo in z zvišanimi dohodki iz posameznih postavk.

Referent je podal tudi zanimivo sliko o

stanju občinskih posojil, ki znašajo s koncem I. 1930, 66 mil. 716.402,91 Din. Tekom zadnjih let se je odplačalo skoro 9 milijonov posojil. Če pomislimo, da je ob prevratu imela mestna občina okroglo 15 milijonov zlatih kron dolga, kar znaša v sedanjih valutah 165 milijonov dinarjev, in ako pomislimo, da je občina tekom zadnjih let investirala za omilenje stanovanjske bede, za razne stavbe za mestne urade, za nabavo avtobusov, za velike investicije v klavnici in pri vodovodu, za nakup hiš in na Mariborskem otoku okrog 34 milijonov dinarjev, moramo reči, da je premoženjsko stanje mestne občine povolno. Danes znašajo njena aktiva 129 milijonov Din, pasiva krog 66 milijonov Din, čisto premoženje občine torej nad 60 milijonov Din.

Referent predlaga sprejetje proračuna.

V generalni debati

so govorili, vseskozi stvarno in mirno obč. svetniki Petejan, Grčar, Očlak, Senekovič in dr. Kieser.

Obč. sv. Petejan je naglašal, da so on in njegovi tovariši vedno stvarno sodelovali pri občinskem gospodarstvu in želijo radi tega tudi nasproti sebi lojalnega postopka. Občinski proračuni silno rastejo (od 7 milijonov Din v l. 1925. na 18 milijonov Din v l. 1931.), kar pomeni vedno večjo obremenitev prebivalstva. Mestna uprava je po govornikovem mnenju predraga, ker požre skoro četrtino proračuna. Obremenitev najširših revnih slojev prebivalstva je prevelika in je narasla samo z gostaščino, kanalaščino in vodarino od l. 1925. do letos za 3 milijone Din. Občinski svet tudi premalo skrbi za regulacijo cen na trgu.

Obč. svetnik G r č a r je bil mnenja, da se premalo stori za ohranjanje avtonomnih pravic, kolikor jih še po zakonu imamo. Povdarjal je, da je danes bolj ko kedaj potrebno složno delo, za kar pa je potrebno medsebojno zaupanje. Zato apelira na župana, naj se ne zapira njemu in njegovim tovarišem dostop v najvišje institucije občine. Povdarja nujnost

vprašanja inkorporacije okoliških občin

in predlaga, naj se čimprej store v tej smeri potrebni koraki. Graja, da se ne izvaja sklenjena kolektivna pogodba. Želi, da se izdela čimprej smoterni program za sanacijo mestne plinarne in za investicije pri vodovodu. Davek na nezazidane parcele se je brez potrebe ukinil, trebalo bi samo spremeniti nerodni način in predlaga, naj mestno načelstvo v najkrajšem času predloži nov načrt za ta davek. Predlaga tudi v interesu tujkega prometa in zaščite obrti ukinitve davka na prenočišča.

Obč. svetnik O š l a k: Gradbena akcija se je brez potrebe ustavila in se naj nadaljuje. Vsa obrtna — tudi tiskarska dela — naj se oddajajo potom razpisov.

Obč. svetnika S e n e k o v i č in dr. K i e s e r sta govorila v prilog štednji in proti davščini na prenočišča.

Župan dr. J u v a n je v svojem govoru povdaril, da se pri občini brez potrebe ni nastavilo niti enega nametščanca. Vsi osebni izdatki v naši mestni upravi znašajo 21% proračuna, dočim skoro v vseh ostalih mestih Jugoslavije znašajo po 25 do 30 in celo 35%. Davek na nezazidane parcele bi se ne bil ukinil, ako bi bile višje oblasti dale glade njega kak jasen odgovor, kar pa žalihog ni bilo. Glede regulacije

Tvornica dušika v Rušah — spremenl obrat?

MESTO IZDELOVANJA KARBIDA IN UMETNIH GNOJIL LIVARNA ŽELEZA IN JEKLA.

LJUBLJANA, 28. nov. V poučenih krogih se zatrjuje, da bo Tvornica za dušik v Rušah popolnoma opustila proizvodnjo karbida in umetnih gnojil. Elektrifikacija v Jugoslaviji je tako napredovala, da za karbid skoro ni več odjemalcev, vsaj ne v tolikem obsegu, da bi se rentirala nadaljna produkcija. Enak je položaj z umetnimi gnojili. Obstoječa agrarna kriza in naraščajoča inozemska konkurenca onemogočata uspešen razvoj te industrijske panoge.

Tvornica je že doslej reducirala svoj obrat tako, da je v zadnjem času opustila krog 1000 delavcev. V merodajnih krogih razpravljajo sedaj o tem, da bi se tvornica sploh popolnoma opustila. Izdelovanje karbida in umetnih gnojil bi se naj popolnoma opustilo, in tvornica bi se pretvorila v livarno železa in jekla. O predlogu bo sklepala prihodnja skupščina delničarjev.

Zveza Slovenije z morjem

KONFERENCA AKCIJSKEGA ODBORA MESECA DECEMBRA V LJUBLJANI. — Z GRADNJO SE PRIČNE SPOMLADI 1931?

LJUBLJANA, 28. nov. Prve dni meseca decembra bo v Ljubljani konferenca akcijskega odbora za zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem. V odboru so — kakor znano — zastopniki Ljubljane, Zagreba in Sušaka. Akcijski odbor je imel nedavno sejo v Beogradu ter je stopil v stike z merodajnimi krogi, da razčisti vprašanje zgradbe proge. Bilo mu je na merodajnem mestu sporočeno, da bo vlada sama podpirala akcijo za zgradbo železniške proge Kočevje—Sušak, za katero so vse priprave izvršene in bi se pričela takoj graditi, če bi to dopuščale finance. Ker pa teh ni, je potrebno, da se zavzame za stvar privatni kapital. Akcijski odbor se je obrnil na Zvezo denarnih zavodov v Ljubljani in enako Zvezo v Zagrebu. Ljubljanski denarni zavodi so odgovorili pozitivno in izjavili, da so pripravljeni prispevati za zgradbo najmanj 80 milijonov Din. Zagrebški denarni zavodi pa so v svojem odgovoru naglasili, da se radi položaja na denarnem trgu zaenkrat ne morejo spuščati v tako dolgoročne investicije in angažmane. Na merodajnem mestu se sedaj razmotriva, kako bi se zagotovilo ostalo potrebno vsoto krog 200 milijonov Din. Obstoja upanje, da bo država ta znesek prispevala v več

letnih obrokih, tako da bi se moglo z zgradbo deloma začeti že prihodnjo spomlad. Definitivno bo o tem sklepal akcijski odbor na svoji konferenci v Ljubljani.

Še potresni sunki pri Valoni

TIRANA, 28. novembra. Potresni sunki v okolici Valone se še nadaljujejo. Tekom včerajšnjega dne je bilo porušenih nadaljnjih 20 hiš. Človeških žrtev ni.

Tamburaški večer

s plesom in drugimi zabavami priredi N. ž. glasbeno društvo »Drava«, tamburaški odsek, v soboto, dne 29. novembra v dvorani gostilne Ilgo, Studenci. Začetek ob 19. uri (7. zvečer). Sodeluje pevski odsek. Vabljeni prijatelji tamburaške glasbe in plesa. Odbor. 3361

UNION - V SOBOTO 29. XI. TELOVADNA AKADEMIJA SOKOLA MARIBOR-MATICA

cen na trgu povdarja, da je ponovno pozval tržni odsek k delu.

Nato je obč. svet prešel na specialno debato in so bila vsa poglavja rednega proračuna potrebščin ter rednega kritja sprejeta večinoma soglasno, enako tudi proračun izrednega prometa, ki izkazuje 24.002.000 Din potrebščin in istotoliko kritja (21.600.000 iz kaldrmskega fonda in 2.402.000 Din novo posojilo).

Za izredno kritje primanjkljaja v iznosu 11.885.712 Din so bile tudi skoro soglasno sprejete vse občinske doklade in davščine v iznosu 11.615.000 Din. Edino davščina na prenočišča se je namesto 10% od kosmate oddajne cene sob. kakor je predlagal finančni odsek, določila na 5%.

Tudi so bili soglasno sprejeti proračuni meščanske imovine, mestnega vodovoda (s 4%no vodno naklado in vodomerščino), proračun mestne klavnice s prebitkom, mestne plinarne z izgubo 127.339 Din, mestnega elek-

tričnega podjetja s prebitkom 17.109 Din, mestnega pogrebnege zavoda s prebitkom 908 Din, mestnega avtobusnega podjetja s prebitkom 7847 Din, in gradbenega sklada s prebitkom 33 tisoč 872 Din. Za kritje proračuna mestnega gradbenega sklada se uvede nova

davščina na blagovni promet v iznosu 1.750.000 Din.

V tem proračunu je tudi določenih 100 tisoč Din kot anuiteta za posojilo za novo stanovanjsko gradbeno akcijo.

Sprejet je bil končno soglasno še predlog

za naletje posojil

in sicer: 2.402.000 Din za mestni zaklad, 1.315.000 Din za mestni vodovod v svrhu njegove izpopolnitve in 1 mil. 500.000 Din za delavske kolonije. Amortizacija je predvidena že v proračunu.

Z zahvalo občinskimi svetnikom za hitro in stvarno delo, je župan ob pol 21. zaključil sejo.

V sezoni nabiranja Miklavževih in božičnih darov

TROJKE, DVOJKE IN ENOJKE SO ŽE STOPILE V AKCIJO. — VELIK KRIŽ NABIRALCEV, ŠE VEČJI DAROVALCEV. — TUDI DOBRODELNOST BODI EKONOMIČNA IN PRAVIČNA.

Sezona nabiranja darov za Miklavževih in božičnih se je že pričela ter je v polnem teku. Po našem mestu hodijo trojke, dvojke pa tudi enojke bodisi z nabiralnimi polami — včasih pa tudi brez njih — ter prosijo darov za revno domačo, za ubogo okoliško in za siromašno obmejno deco. Razen teh prvih nabirateljev, se takoj za njimi pojavijo drugi. Razna humanitarna in kulturna društva v mestu in zunaj na deželi, od požarne brambice pa do čitalnice in bralnega društva namestila prirediti Silvestrovo s srečovanjem, licitacijo, ribolovom itd. In za vse to je treba darov in dobitkov, katerih je v našem mestu na izbiro, seveda za — dinarčke. In ravno v tem tiči vsa neprijetnost za nabiralca in tudi za darovalca. Nabiralec bi rad imel vse podarjeno, darovalec — ki je največkrat trgovec — bi pa rad vsako stvar prodal. — Pa romajo enojke, dvojke in trojke od trgovca do trgovca, od obrtnika do obrtnika, od znanca do neznanca. In vsi ti naprošenci za darove — pred vsemi drugimi naši trgovci in obrtniki — imajo ravno v tej dobi okrog Miklavža in božiča največje dneve v letu. Komaj si se enega iznebil, že ti za njim pride drugi, potem tretji, četrti itd. In pri vseh naj ohrani mirno kri, iz ust naj se mu siplje sama ljubeznivost in vedno naj levica ne vé, kaj dela desnica. Takale je pač približno slika teh »akcij«.

Glede javne dobrodelnosti se je tudi Maribor silno razvil v povojnem času in doprinaša žrtve, ob katerih bi sam zastrel, ko bi videl na enem mestu zbrane vse darove, katere je doprinesel v posameznem letu pod vse mogočimi naslovi in najrazličnejšimi nameni javno in privatno, za mesto, okoličino in za našo mejo in podeželje. Ako k vsotam, katere žrtvuje že samo občina, za socialno in mladinsko skrbstvo (hiralnica, mladinska dneva zavetišča, kolonije itd.) prištejemo še donesek raznih dobrodelnih prirediteljev in tombol, pa še razne druge nabiralne akcije, pa sigurno dobimo vsoto, ki bo izdatno presegla milijone.

Ako se je že dokaj zatrl pri nas v mestu in na deželi javno beračenje, potem naj bi se na eden ali drugi način odpravile tudi take »akcije«, ki so v jedru isto in so navadno skrajno mučne za oba dela, torej za nabiralce in za darovalce. Zakaj pri vseh takih nabiralnih akcijah prav gotovo niso vsi darovi pravično razdeljeni. Ne mislimo namreč, da bi jih nazadnje ne razdelili dotični faktorji kolikor največ morejo vestno in pravično. Ampak že pri nabiranju se zgodi pogreška. Največ darov namreč ne dobi najpotrebnejši in najvrednejši, ampak tisti, ki ima boljše osebne zveze, kateremu teče jezik bolj gladko, ali pa včasih celo tisti, ki je pri nalivanju bolj — korajžen, recimo, dasi mnogi rabijo za to tudi izraz — nesramen.

Dandanes je že toliko dobrodelnih institucij v vseh krajih, da bi miklavževske in božične nabiralne akcije prav lahko izostale. Za našo mejo naj skrbita CMD in Jugoslovanska Matica, katere bo gotovo vsak rad izdatnejše podpiral, če bo vedel, da ga ne bodo nadlegovali še drugi ob raznih prilikah za isti namen. Naša okolica si že deloma oskrbuje sredstva za Miklavža in božičnico v občinskih ali šolskih proračunih. Največ pa lahko zberejo sredstev v ta namen društva Rdečega križa s prireditvami in drugače na svojem teritoriju. Te vrste dobrodelnosti spada v delokrog teh društev. In tako bo vsakdo skrbel za svoje reveže iz lastnih sredstev kolikor bo pač mogel.

Kljub vsemu temu pa nikakor nismo proti privatni dobrodelnosti. Saj vemo in vidimo: časi so težki, pomoč potrebna. A tudi ta pomoč naj bo ekonomična. Naj bi se sestavil odbor iz vseh dobrodelnih društev v mestu in okolici. Ta bi zbiral darove bodisi v blagu ali denarju. Kdor bi se temu odboru odkupil s primernim darom, bi dobil od njega posebno potrdilo, katero bi ga zaščitilo pred vsakim nadaljnjim nabiranjem. Tako bi se gotovo nabrala prav lepa vsota, katere bi se potem razdelila med potrebne.

sledi jugoslovanska glasba (radio-orkester) večerni spored za zaključni Hawaijazz. — V **ponedeljek** se prične opoldanski program že ob 11. uri. Šentjakobska dekliska šola bo priredila takrat v proslavo ujedinenja slavnostno akademijo. Zvečer se bo prenašal zelo svečan program iz Beograda. Igral bo beograjski kvartet, pel bo akademski pevski zbor »Obilici« in končno se bo prenašalo II. dejanje Krstičevega »Zulumčarja« iz opere pod taktirko g. Ivana Brezovška. — **Torkov** večer obeta koncert samosplov g. Marjana Rusa, nato pa bo igral citraški tercet »Vesna«. — V **sredo** večer se bo vršil prenos iz Prage. Češka filharmonija pod vodstvom Vacl. Talicha bo podala pet skladb V. Novaka. — **Četrtek** večer bodo izpolnili vrli Matičari. Bo to obenem proslava 40 letnega pevškega učenja g. Završana. Kvarci: Gl. Marice bo podal spored slovenskih umetnih pesmi iz pretekle in polpretekle dobe (za nameček še moderna Ravnikova »Kam si šla, mladost«), nato pa slovenske narodne. — **Petek** zvečer je Miklavžev večer. Radio-orkester bo igral nalašč našim malčkom otroško glasbo. — V **soboto** zvečer se bo prenašala opera iz Beograda.

Podpirajte plemenite cilje!

Te dni je Protituberkulozna liga v Mariboru, ki se bliža svoji plodonosni desetletnici, pričela pobirati članarino in prostovoljne prispevke. Naj ne bo nikogar, ki bi pozabil priposlano položnico ali odklonil inkasanta. Oni, ki bi prešli položnico, če tudi so že zadostili svoji socialni dolžnosti napram inkasantu, naj oprostite, ker bi tozadevna kontrola bila zvezana z velikimi težkočami. Nadejati se je, da bo vsak rad položil svoj prispevek za vevaležno humanitarno institucijo, ki že skoro deset let vrši svoje človekoljubno delo! —

Mariborski in dnevni drobiš

Proslava državnega praznika v Mariboru.

Na državni praznik dne 1. decembra 1930 in sicer po cerkveni slovesnosti v stolnici (okoli 11.30) sprejema okrožni inšpektor v sprejemni dvorani okrožnega inšpektorata Dravske banovine v Mariboru poklonitve in čestitke uradnih oseb in korporacij.

Obrtno društvo.

Dne 1. decembra se bo vršila proslava državnega praznika. Obrtno društvo vabi vse obrtništvo, da se zanesljivo udeleži proslave s svojim naraščanjem. Zbirališče ob 9.30 uri v Narodnem domu: nato se vsi navzoči udeležijo predavanja g. Založnika v telovadnici dekliske meščanske šole na Slomškovem trgu o pomenu 1. decembra. Ob 11. uri bo v stolni cerkvi služba božja, katere se udeležijo vse obrtništvo in obrtniški naraščaj. Za obrtniški naraščaj je udeležba obvezna.

Slovensko trgovsko društvo

vabi svoje člane na proslavo ujedinenja dne 1. decembra v Narodnem domu. —

Smrtna kosa.

V Mariboru je umrla gospa Marija Lorber. Pogreb se bo vršil v nedeljo, ob 15. uri, izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Blag ji spomin, žalujočim naše sožalje!

Na Spodnji Radvanjski cesti je umrl večeraj železničar Ivan Ferk. — V Jezdarski ulici 3 je umrla petletna Marija Ternovšek.

Ljudska univerza v Mariboru.

Drevi ob 8. predavanje g. prof. dr. Žgeča o vprašanju, ali je seksualna vzgoja mladine potrebna ali ne. —

Maša v spomin dr. Ivana Šestana se bo vršila jutri 29. t. m. ob 7. zjutraj v frančiškanski cerkvi. Člani in prijatelji Aerokluba so vabljeni, da se je udeležijo. —

Sprememba v obmejnem policijskem komisariatu.

Komisar obmejne in železniške policije v Mariboru g. Jakša Stanič je premeščen v Beli Manastir, dosedanj komisar tamošnje obmejne policije g. Stevan Krajnovič pa prevzame vodstvo tukajšnjega obmejnega komisarijata. —

Sodba v procesu radi umora pred 21 leti.

Včeraj pop. je bil po dva in pol dnevi razpravi končan revizijski proces proti Antonu Kozjaku iz Kaple na Kozjaku, ki je bil dec. 1928 pred mariborsko poroto radi najetega bratormora 31. oktobra 1909, radi požiga ženske hiše v Račah 1. 1913 in radi napeljevanja h krivemu pričevanju obsojen v smrt na vešalih. Obenem z njim je bil obsojen kot najeti morilec Kozjakovega brata Andreja Ivan Pressnitz. Aprila 1929 sta bila oba pomišljena, Kozjak na 20, Pressnitz na 15 let. Nov. 1929 je Pressnitz v kaznilnici umrl, Kozjak pa je radi obsodbe za skrivdo na umoru brata vložil prošnjo za revizijo procesa, kateri je višje deželno sodišče v Ljubljani ugodilo in odredilo novo razpravo, ki se je pred senatom pektorice mariborskega okrožnega sodišča vršila 25. in 26. tm. ter do večeraj popoldne. Senat je končno izrekel **oprostilno sodbo**, ker se Kozjakova skrivda ni dala nedvomno dokazati.

Ker pa Kozjak radi obsodbe za požig in napeljevanju h krivi prisegi ni vložil prošnje za revizijo, je moralo sodišče radi teh zločinov izreči novo sodbo in je obsodilo Kozjaka na 8 let težke ječe.

Dva gostilniška vloma.

Nocoj ponoči je doslej še neznan storilec vlomil v gostilno Ane Matko na Ruški cesti 7 in je odnesel iz zaprte miznice krog 400 Din denarja, dalje usnjato torbico z 200 Din, pleteno ročno torbo, 6 klobas in nekaj drugih jestvin. Osumljen je neki vajenec, vendar se zdi, da niso na pravi sledi. — Danes zjutraj krog 2. je stražnik, ki je patroliral po Mlinski ulici, iz veže gostilne Gajšek začul ropot. Hišna vrata so bila nezaklenjena in ko jih je stražnik odprl ter zaklical v vežo »kdo je?«, se je odzval iz teme glas »hišnik«. Stražnik je stopil v vežo, pa je že zagledal temno postavo, ki je bežala čez dvorišče in od tam čez vrt proti železniškemu nasipu. Ko sta z gostilničarjem izvršila pregled, sta našla, da je vlomilec prišel skozi kuhinjska vrata.

KINO

== Grajski: ==

Samo še nekaj dni

Ce mladina ljubi

100% nemška veseloigra. Govor, petje.

== Union: ==

Samo še nekaj dni

Kneginja čardaša

100% nemška opereta. Gretl Theimer

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO

V soboto in nedeljo nemi velefilm:

Temni kavalir

Senzacija! Senzacija!

ta v odprto gostilniško sobo, odprl s ponarejenimi ključi kredenco in vzel iz nje raznih sladkarij za 40 Din, cigaret za 50 Din in za 100 Din kovanega denarja ter steklenico malinovca. Razun denarja in cigaret so drugo vse našli na dvorišču pri zadnjih večnih vratih, kjer je lopov pobegnil. Aretirali so nekega osumljenca in je preiskava v teku.

Himen.

Poročila sta se v Mariboru gđ. Olja Koser, hčerka finančnega svetnika in g. Stevo Krič, pisarniški vodja. Bilo srečno!

Odbor brivskih in frizerskih pomočnikov

opozarja svoje člane, da uraduje blagajnik vsako nedeljo od 9. do 12. ure v hotelu »Pri zamorcu« v mali sobici. Tam lahko vplačujejo člani članarino za šolo. — O d b o r.

Lutkovno gledališče Sokola-matice vprizori v nedeljo ob 10. uri dop. v mali dvorani Narodnega doma v proslavo državnega in sokolskega praznika igrice »Domovina« (pet slik iz dob bojev za svobodo) s petjem in godbo. Vstop (brezplačen) ima samo sokolska deca. —

Kdor želi Miklavža na dom, naj se blagovoli v svrhu nadaljnjih informacij zglasiti pri gledališki blagajni. 3340

TRENCHOATI,

površniki, hubertusplašči, usnjeni lopliči, kože, pliši, snežni čevlji, snežni škornji, galoše, kakor tudi razno manufakturno blago na obroke. ORNIK, Maribor. Koroška cesta 9. XLIII

Božični hazard.

ki bo dne 1. dec. v unionski dvorani, se otvori ob 9. uri zjutraj in ostane odprto do 20. ure zvečer. Vstop prost do 4. ure popoldan. Takrat začetek koncerta in čajanke. Podmladek Rdečega križa in podporno društvo za revne učence v Mariboru prosite vse obiskovalce, da si omissijo kak spomin, bodisi izmed ličnih izdelkov naše marljive mladine ali pa izmed velikodušnih darov, med katerimi so tudi dragocene starine. — Pogrnjene mize s 6 sedeži po 10 Din s čajem. Stojšča 3 Din. Predprodaja vstopnic v trgovini Brišnik in Höfer. —

Miklavž in Božiček izbirata darove.

Otroci, naprosite starše, da Vas priporočijo Miklavžu in Božičku, ki naj Vas osrečita s temi srčkanimi mladinskimi knjigami, ki jim na svetu ni enakih: Potovanje in čudovite prigode Tomija Popkinsa. Prigode gospoda Kozamurnika, Janko in Stanko. Prigode porednega Bobija, Kralj Debeluh in sinko Debelinko, Princeška Zvezdana, Bratec Branko in sestra Mica, Skok, Cmok in Jokica. — Vse te knjige dobite vedno v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Aleksandrova cesta 13. —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 28. novembra. Zaprto.

Sobota, 29. novembra ob 20. uri »Sveti plamen«. Znižane cene. Kuponi. Zadnjičkrat.

Nedelja, 30. novembra ob 15. uri »Lutka«. Kuponi. — Ob 20. uri »Aleksandra«. Kuponi.

Ponedeljek, 1. decembra ob 15. uri »Življenje je lepo«. Kuponi. — Ob 20. uri »Dnevi našega življenja«. Kuponi. Slavnostna predstava.

Nedelja in državni praznik v marib. gledališču. V nedeljo, 30. t. m. se bosta vršili dve opretni predstavi: ob 15. uri se bo vprizorila vesela in melodijozna Audranova opereta »Lutka«, ob 20. uri pa se bo pela Szirmaieva moderna šlager-opereta »Aleksandra«, pri kateri bo nastopila zopet gđ. Udovičeva, ki radi boleznimi poslednji čas ni nastopala. — V ponedeljek, 1. decembra se bo ponovila ob 15. uri optimistična komedija Marcela Acharda »Življenje je lepo«, ki jo je občinstvo sprejelo z velikimi simpatijami, ob 20. uri pa se bo vprizorila kot slavnostna predstava igrokaz slavnega ruskega dramatika Leonida Andrejeva »Dnevi našega življenja«. Pri vseh štirih predstavah veljajo kuponi.

Radio-Ljubljana. Program prihodnjega tedna.

V nedeljo popoldne humoristično čtivo pisatelja g. Milčinskega, duet citer in kitare. Zaključilo pa ta popoldan dijaki I. drž. gimnazije v Ljubljani z igro Leva Tolstega »Kjer je ljubezen, tam je Bog«. Zvečer izvajata vijoliniski virtuoz gosp. prof. Jeral in g. Dr. Svára (klavir) III. sonatni večer, na katerega sporedu sta Beethovnovi C-dur in g-mol sonati. Nato

Inkaperuanci

BAJNA DEŽELA. — ČUDOVITA ZGODOVINA. — PRASTARA KULTURA IN ZASUŽNENJE.

Dandanes, ko so razne moderne iznajdbe skrajšale razdalje in zblížale kontinente in ko je tisk prodrl že v sleherno kmečko hišo, je vsakdo gotovo že čul to ime. Podajmo se v južno Ameriko, čisto na zapadni breg srednjega dela ogromnega trikota, tam sta državi Peru in Čile. Ta kraj je zelo čudovit, nikoli dovolj preiskan, nikoli dovolj obudovan. Tam so puščave, tako puste kot jih nima Sahara, najdemo pa tudi doline, kot jih ne premore Italija. Visoke gore Kordiljerov z večnim snegom in lepe planote, po katerih tečejo mogočne reke.

V tej čudoviti deželi, za katere natančen opis tu ni prostora, je bil narod Inka ustanovil svojo mogočno državo, ko jo je posedel za nekim drugim indijanskim narodom, ki je tudi že bil na precejšnji kulturni stopnji. Po poročilih je vladalo to državo 90 kraljev, ki so se odlikovali po modrih ukrepih, upeljavi poljedelstva, zidavi krasnih templjev itd. Po zadnjem kralju je narod propadel in po ustnem izročilu se ga je končno solnčni bog usmilil in mu poslal v 12. stoletju po Kr. kralja; ta je ustanovil dinastijo, ki je s 13 kralji vladala do prihoda Špancev.

Peru je bila absolutistična monarhija. Vsi zakoni so bili dani v imenu božanstva. Kdor jih je kršil, je bil kaznovan s smrtjo. Imeli so 5 zapovedi, ki so prepovedovale laž, uboj, prešuštvo in tatvino. Sodniki so morali končati vsak proces v petih dneh. Država je bila razdeljena v štiri dežele s svojimi kraljevimi namestniki. Kralja je moralo brezpogojno ubogati tudi plemstvo in duhovništvo. Državni jezik je bil jezik »kviha«, ki so ga učili posebni potujoči učitelji. Vlasti in duhovniki so govorili posebno narečje, ki se ga nižji sloji pod smrtno kaznijo niso smeli naučiti.

Zemlja je bila kraljeva. Tretjino pridelka je dobila dinastija, drugo tretjino templji in duhovništvo, zadnjo tretjino pa razdelili med ljudstvo po številu

družinskih članov. Zidali so mogočne ceste čez najbolj strme bregove. Deželo so kanalizirali; eden izmed kanalov je bil dolg 600 km. Posebne pisave niso imeli, pač pa tako zvano zaznamovanje misli z vozli na tkanini. Vsak novi kralj si je zidal novo palačo, ki jo je okrasil s kipi in podobami živali. Vse orodje v palači je bilo zlato ali srebrno. Nekaj čudovitega so bili njih vrtovi z naravnimi in umetnimi zlatimi in srebrnimi cveticami. Ker so bili bojevit, so zidali tudi trdnjave.

Lenoba je bila kazniva, zato so se morali že otroci učiti delati; deklice tkati, kuhati in pečti, dečki pa očetovi del. Kar je bil oče, to je moral postati sin; nihče se ni smel dvigniti višje. Med vsemi spretnostmi so se Peruanci najbolj odlikovali v tkanju, izdelovanju lončene posode in v zlatarstvu. Najvišji bog jim je bil »Ilja Tekce« (Začetek brez začetka). Tega boga ni nihče videl, zato mu tudi niso zidali templjev. Tempelje so gradili vidnemu solnčnemu bogu Juti. Inka-kralj je bil verski poglavar. On je dajal verske postave. Duhovnikov je bilo troje vrst, poleg menihov, ki so živeli skupno v samostanih.

Templji solnčnega boga so bili polni zlata; bogovom so darovali sadje, cvetlice, živali, žito in drugo. Ob zmagovalnih praznikih so darovali tudi ljudi. Največji praznik na čast solnčnemu bogu je bil v poletju, o kresu, na katerega so se pripravljali tri dni s postom.

Verovali so v neumrjočo dušo in v vstajenje telesa, ki se potem zopet združijo z dušo in gre v boljše življenje. Tudi so poznali spodnji svet, kjer trpe hudobni.

Na tej kulturni stopnji so bili Inkaperuanci, ko so prišli Španci in v pohlepu po zlatu podjarmili državo. Osvobodila se je šele leta 1821, zopet, ali ne več pod domačini, temveč pod Španci. Danes je tam prava pisana množica raznih ljudstev, kot nikjer drugje na svetu.

Sokolstvo

BRATJE IN SESTRE!

Narodna Odbrana proslavlja narodni praznik 1. dec. v vseh prostorih Narodnega doma v ponedeljek 1. dec. ob 20. uri. Udeležite se proslave v čim večjem številu! Zdravo! — Sokolsko društvo Maribor matica.

Društvo Sokol - Hoče

priredi v nedeljo 30. novembra ob 3. popoldne slavnostno akademijo z govori, deklaracijami, telovadnimi nastopi, petjem itd. v sokolski dvorani v Hočah. — Vsi, ki hočejo vstopiti v naše društvo, se pozivajo, da pridejo točno ta dan ob 2. uri v Sokolski dom k zaobližbi.

Anekdote o Amperju

Številne so anekdote, ki krožijo o slovitem francoskem učenjaku Amperju in njegovi raztresenosti.

Ko je bil Ampere profesor na pariški politehnik, ni bilo dneva, da ne bi bil obrisal table s svojim robcem, čela pa s čunjo za brisanje table.

Nekega dne je našel na poti v šolo čudno pisan kamen. Pobrál ga je, jel ogledovati in se pri tem tako zamudil, da je v zadnjem hipu opazil, da bo zamudil šolo. Planil je proti šoli, pred vrati pa je zagnal uro vstran in kamen vtaknil v žep telovnika.

Govori se tudi, da se je nekega dne, ves zatopljen v svoje račune, ustavil pred nekim omnibusom ter začel s kosom krede pisati na šipo omnibusa, ki se je nenadoma razbila v njegovo veliko presenečenje. Menil je bil namreč, da se nahaja pred tablo.

Ampere je bil zelo dobrega srca in nje govni učenci na politehniko so to večkrat izrabljali: pravili so mu zato na primer, da ne vidijo dobro in tako so ga pripravili do tega, da je pisal ogromne številke na tablo. Zato mu tabla nikdar ni bila dovolj velika.

Ko je šel g. Kinovec u kino...

Gospod Kinovec, stari kino-tiger je prišel prejšnji teden slučajno v Maribor. Ker je imel nekaj prostega časa in ker ni hotel delat svojemu lepemu imenu sramote, je šel ob 5. popoldne v enega izmed tukajšnjih kinov.

Pri blagajni je najprej povprašal za morebitne uradniške t. j. znižane cene. (Naš Kinovec je bil namreč star penzioniran uradnik.) Znižanih cen žalibog ni bilo, zato se je odločil, da kupi prvi prostor in pomoli g. blagajničarki enega kovača. »Še pet dinarjev prosim!« zasliši skozi okence. »Kaj 15 Din stane I. prostor« se je zgrozil Kinovec in se popraskal za ušesom. Ker pa je bil stari kino-tiger, se je udal v kruto usodo in plačal. Takole na tihem si je pa mislil vsakojake stvari. »To je pa res čudno!« si je mislil stari Kinovec, »v Zagrebu sem prejšnji teden plačal za prvi prostor 8 Din in sem videl prav lepe stvari. Morda imajo tu večje davke in takse na vstopnice? Ali plačujejo mogoče g. kino-podjetniki v Mariboru večje vsote za posoditev filmov? Nekaj mora biti vzrok za takšno razliko v ceni. Pa ne, da bi drugod dobili aparate v proizvodnje ton-filmov zastoni, ka-li?«

Tako si je mislil in brundal sam s seboj naš ubogi Kinovec in čakal, da se začne predstava.

Čez čas je zazvonilo v znak pričetka. Šel je v dvorano, se vsedel na določen prostor in pričakoval različnih razodetij. Toda ta razodetja so bila za 15 Din zelo skromna. Pri reklamah ni bilo nobene godbe in ko se je g. Kinovec ravno pripravljal, da se malo razgleda po svetu potom različnih »Journalov« in se malo nasmeje Micky-miški, je začel glavni komad.

»Nanu, kaj pa je zopet to! Nobenih prediger? Čudno, čudno!«

Obrnil se je k zraven sedečemu sedu in ga pobaral: »Oprostite prosim, kaj v Mariboru ne predvajajo nobenih prediger?«

Govoril je s svetlo, jasno, enkratno in odlično glavni komad ne »vleče.«

»Čudno, čudno« je godrnjal Kinovec. Glavni komad ni bil slab, pa tudi dober ne! Razumel je naš prijatelj samo polovico tega, kar so različni junaki na platnu govorili. »Ali je bil aparat slab ali so bile kake druge »motnje« v kino-operaterski sobi, tega g. Kinovec ni mogel zvedeti.

Komaj se je dobro vsedel, je že moral tudi vstati in iti. Pogledal je na uro. Šest in petnajst minut. »In zato sem plačal 15 Din« se je razjezil ubožec.

Šele pri Zemljiču se je malo potolažil s kranjsko in četrt črnino. Po skromni večerjici je šel v Astorijo, da dobi mogoče kakšnega partnerja za partijo šaha. Pa ga ni dobil. Ves razjarjen, da mu gre nocoj vse narobe, se vsede v kot in brunda sam s seboj.

Okrog 11. ure opazi prihajati skozi vrata svojega starega prijatelja, ki se mu že oddaleč smeji.

»Veš, moj dragi Kinovec, bil sem v kinu.«

»Tudi Ti«, ga vpraša prijatelj in ga pomilovalno pogleda.

»Nisem imel drugega posla, pa sem šel. Glavni komad je bil tako-tako, zato sta bili pa predigri dobri!«

»Kaj ti si imel celo dve predigri? Koliko si plačal?« ga vpraša ves razburjen Kinovec.

»15 Din, prvi prostor.«

»To se pa že vse neha! Plačal sem 15 Din kakor Ti, videl pa polovico manj kakor Ti. Ob peti uri je bilo sicer samo okrog 20 ljudi, toda to po mojem mnenju ne pride v poštev! Če plačam isto ceno in to kakšno ceno!! hočem tudi isto videti!«

Tako in podobno je rental in se jezil g. Kinovec in prisegel, da ga kino pod takšnimi okolščinami več ne vidi.

Počasi se je pomiril in zaigral s prijateljem partijo šaha

Pristopajte k stavbi zadrugi »Ribniška koča« kot zadrugi člani! Delež 1/10 Dln 100, pristopnina Dln 20. Polasnila daje zadruga »Ribniške koče« r. z o. z. v Mar»

Sport

PROPOZICIJE ZA TEK OSVOBOJENJA.

Dne 1. decembra ob 11. dopoldne se bo vršil letos že v tretjič spominski tek »Osvobojenja« skozi mesto Maribor na 2300 m dolgi progi za prehodni pokal in 5 neprehodnih spominskih daril! Tek je spominsko-nacionalno-propagandnega značaja!

Start točno ob 11. uri pred državnim moškim učiteljskim. — Proga: Korosčeva ul. - Maistrova - Kolodvorska - Aleksandrova - Slovenska - Gosposka - Cilj - Glavni trg! Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, dijaki in vojak. Tekočem tuje narodnosti udeležba ni dovoljena! Vsak tekmovalac mora preteči vso progo. Tekmovalci morajo biti najkasneje do 10.45 na startu, kjer se javijo s klubovo oz. dijaško legitimacijo starterju! Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS! Med progo bodo postavljene štiri kontrole in sicer na 500 m, 1000 m, 1500 m in 2000 m. — Po pločnikih tek ni dovoljen. Istotako opozarjamo tekače, da je spremljanje kolesarjev prepovedano in kaznivo z diskvalifikacijo posameznika! Čas prvih treh bo merjen. Tekmovalci se javi na cilj časomerilcu in zapisnikarju! Vsak tekmovalac nosi na prsih oz. hrbtu številko v svrhu kontrole. Tekmovalci se vpišejo v zlato spominsko knjigo, ki jo hrani ISSKM. — Pri reditev bo izvedel ISSK Maribor pod pokroviteljstvom komandanta mesta!

Vrhovni sodnik: dr. Odon Planinšek; starter Maks Koren; časomerilci Evgen Bergant, Fischer, Vesnaver; zdravnik dr. Staniol; kontrola na progi Verstovšek, Pohar, Stepic in Petrovič; zapisnikar Pavel Gulin; rediteljska služba na cilju Verstovšek I. in Stopar; glavno rediteljsko službo na progi vršijo skavti; vodja tekmovalca g. Danilo Vahtar.

Občinstvo se naproša, da se radi reda pokorava odredbam rediteljev ter tako omogoči gladek potek tekmovalca! Posebno velja to za Slovensko in Gosposko ulico! Naproša se pa občinstvo, da tekače uspešno med tekmo. Rejo že ob 10.30! Vršilci kontrole zbirališče od 10.—10.30. Javiti se vodji! Kolesarjem vožnja po progi strogo zabranjena, ker s tem škodijo tekačem. Tekmovanje bo ob vsakem vremenu! — ISSK Maribor.

Medmestna tekma Ljubljana-Maribor.

Brez vsakega treninga nastopi v nedeljo dne 30. t. m. na hitro roko sestavljena reprezentanca našega mesta proti reprezentanci Ljubljane v Ljubljani in sicer na zahtevo Ljubljanskega nogometnega podsveza. Uverjeni smo, da bodo naši igralci, četudi ne tvorijo najboljše enajstoročje, zastavili vse sile, da rešijo ugled našega mesta. Mnenja pa smo, da tako nepripravljeni nastopi niso v interesu stvari!

MOLNP, službeno.

Za medmestno tekmo Maribor-Ljubljana se nominirajo sledeči igralci: Pišof, Barlovič, Wagner, Konič, Frangeš, Ronjak, Starc, Bertonec II, Klippstätter, Bačnik, Pavlin; rezerva Koren II. Vsi navedeni igralci morajo biti v nedeljo točno ob 5. zjutraj na glav. kolodvoru. Spremljevalec g. Illovar. Drese stavi na razpolago SK Železničar. Vsak igralec mora prinesiti seboj kompletno opremo (črne hlače). Tajnik.

SK Železničar, nogometni odsek.

Igralci: Pošif, Wagner, Frangeš, Ronjak, Bačnik in Pavlin morajo biti v nedeljo 30. t. m. radi medmestne tekme Maribor-Ljubljana točno ob 5. na kolodvoru. Spremljevalec g. Bukovala. V ponedeljek dne 1. XII. pa morejo biti igralci: Konrad I. in II., Glavič, Kohout, Kaburek, Šurl in Antolčič ob 5. uri na glav. kolodvoru, ker se igra pokalna tekma ASK Primorje-SK Železničar v Ljubljani. — Spremljevalec g. Marinič. Načelnik.

ISSK Maribor, upravni odbor.

Drevi ob 20. uri odborova seja v hotelu »Orel«. Odborniki se naprošajo, da se seje radi važnosti sigurno udeležijo. — Tajnik. —

—ominjalte se CMD

Najstarejša pariška kavarna zaprta

Te dni so zaprli v Parizu najstarejšo tamkajšnjo kavarano. Je to kavarna Procope. Pred tremi leti je bil ta lokal izpremenjen v vegetarijanski, kar je končno dovedlo tudi do poloma, kajti Francozi so znani ljubitelji mesa. V lokal so v zadnjem času zahajali sploh samo še revni dijaki iz študentovskega predmestja Pariza.

Kavarno je pred 240 leti ustanovil Italijan Procope iz Sicilije in je kmalu postal znamenita po vsej Franciji. V njo so namreč zahajali kot stalni gosti Voltaire, Piron, Diderot, Rousseau in številni umetniki Comedie Francaise; ki se je tedaj nahajala v bližini kavarne. Ko pa se je kasneje gledališče preselilo, je kavarna izgubila na važnosti. Vendar pa je pod drugim francoskim cesarstvom postala zopet znamenita, ker so v njo zahajali Gambetta, Rochefort in Jules Vales. Gambetta je običajno igral tamkaj s svojimi prijatelji domino. Miza, za katero je sedel, kakor tudi miza, za katero je sedel Voltaire, ste ostali kljub vsem popravam vedno na starem mestu. Tudi miza, na kateri je v kavarni Regenca igral Napoleon šah, je še sedaj na svojem mestu. Ni pa še znano, ali bo kavarna Procope končno zaprta, ali pa bo morda kasneje v kaki drugi obliki postavljena občinstvu na razpolago.

Volkovi napadli vojaško patroljo.

V poljskem okraju Molodecnu so se v zadnjem času pojavila cela krda sestradanih volkov. Napadati so začela vsa selišča in zlasti ponoči prišla čisto do kmečkih domov. V bližini občine Rakov je večje krdo volkov napadlo celo vojaško patroljo nekega poljskega obmejnega oddelka. Vojaki so se seveda postavili v bran, razvili bojno črto in otvorili močen ogenj na požrešne zveri, nakar so volkove pregnali, čeprav šele po daljšem naporu.

M. Zevacco

V senci jezuita

Zgodovinski roman,

12

Tribuletov glas je zamrl v rahlem ihtenju.

In dočim se je kralju mračil obraz ob tem tolmačenju njegove »kaprice« in ob pogledu na Tribuleta, aršunega k njegovim nogam, je nadaljeval nesrečnež:

»Kraljeva hči! Bogme! Misli sem si nekaj takšnega! Tako lepa je!... Vedno se mi je zdela, da manjka samu krone njenemu čelu! Kako se bodo svetili njeni zlati lasje pod biseri in demanti!...«

»Mislija je, da je uboga najdenka... zdaj pa je kraljeva hči!...«

V tem jecljanju ga je prekinil zdajci glas Franca I.:

»Vstani, norec!«

Strašna tesnoba je stisnila Tribuleta za srce.

Njegova radost, njegova nadzemeljska radost se je razpršila v nič! In s to strašno jasnostjo se je dvignila pred njim zavest.

»Žileta je kraljeva hči — ti pa si kraljev norec!« Stojte je zasledoval zdaj z očesom, ki bi bilo tigru omečilo srce, kratko-stopnjo hojo Francovo; kralj pa je hodil semtertja z rokami na hrbtu.

»Povej mi vse«, je velel nazadnje. »Ne izpusti nobene podrobnosti... Kje si jo spoznal? In kako?«

Tribuletov obraz se je razjasnil...

Kdo ve? Morda mu kralj pusti Žileto!

In potem! Oh, potem! Kakšen raj sreče in ponosa je zagledalo v duhu njegovo očetovsko srce!

»Tako je bilo, sir«, je spregovoril s tekočim glasom, »Saj se spominjate Manta, kajne da? Pred desetimi leti ste šli nekega dne skozi to mesto... Jaz sem zagrešil tam ne vem kakšen prestopek. Bilo je na ulici... blizu starih razpadlih vrat, kjer je viselo dvoje ogromnih verig. In vi, sir, ste me veleli za kazni privezati na ti dve verigi ter ukazali, da naj ostanem tako dva dni... Ali se spominjate, sir?... Jaz se bom spominjal na veke. Blažena ura, ko so me priklenili na stara vrata in me izpostavili zasmehu vsega mesta... Ali se spominjate, sir?«

»Dalje, dalje!« je odgovoril kralj.

»Priklenili so me torej, sir... oh, ne pritožujem se... imeli ste tisočkrat prav... Vse mesto je šlo mimo mene. Duša mi je bila polna sramu in srda... Zalosten sem bil tako, da sem si želel samo smrti... Može so se smejali... otroci so kričali name in me obmetavali s kamenjem... Vidite, sir, tu... nad desnim očesom imam še zdaj brazgotino od enega tistih kamnov...«

Tribulet je položil svoj drhteči prst na brazgotino. Kralj je ostal hladen kakor led.

»O, blažena, o srečna rana! Da vam povem, sir... enkrat sem na tudi...« — pes je rence pritekel k meni in obstal pred mano... Pogledal sem ga... in psiček mi je začel lizati roke... Toda tista lepa ženska ga je pretopla... Uboga žival!«

»Dalje, dalje!« je ponovil kralj z zamolklim glasom.

»Da vam razložim, sir... Pozabil nisem niti ene

podrobnosti... Jaz ne pozabim nevarnih trenutkov v svojem življenju... Ne pozabim jih nikoli! Prihajal je večer... Čutil sem se žalostnega do smrti... Človeška okrutnost me je navdajala z grozo... Srce se mi je zalivalo z žolčem in preklinjal sem svojo mater, da me je rodila na ta nesrečni svet. Okrog mene je bilo več nego petsto ljudi, žensk, plemičev, meščanov, otrok... in krik zasmeha je postajal čimdalje hujši. Kar zagledam, kako se mi bliža... Ah, sir... odpustite... srce mi medli ob tem spominu...«

Tribuletu je pohajal dih; privoščil si je trenutek odmora...

Kralj ni rekel ničesar.

»Deklica, sir... predstavljajte si majhnega angelčka... z lasmi, razpletenimi po ramah — lasmi, ki so bili podobni svetniški gloriiji... in z očmi tako sladkimi... tako sladkimi... da me grabi za grlo, če se le spomnim te njihove neizrekljive sladkosti... Množica je govorila: Žileta je, mala prodajalka lilij... Žileta Šantlis.« In res je držala v naročju velik šopek natrganih lilij... Prišla je k meni... Ah, sir, val zlobe mi je zalil vročično glavo... Zarenčal sem: »Ti tudi? Kaj hočeš tu! Ali me prihajaš bit tudi ti?« Nasmehnila se mi je, izpustila svoje lilije na tla... in nato... mi je obrisala obraz... Trepetal sem osuplosti... Nato se je naslonila name in pogledala s svojimi jasnimi očmi, kakor, da me hoče čuvati in braniti...«

Množica pa je kričala: »Vrlo! Vrlo!« Moški so ploskali z rokami, ženske so plakale ganjenosti...«

In spet se je prekinil Tribulet; genotje srca ga je dušilo.

»Nadaljuj!« je rekel Franc I. mrzlo.

»Kaj naj vam rečem Veličanstvo!... Drugi dan, ko so me odvezali, je prišla Žileta k meni ter mi z obževanja vredno ljubkostjo ponudila eno svojih lilij... Uboga lilija!... Shranil sem jo v neki stari knjigi... In še večkrat, kadar mi krvavi srce, jo grem pogledat in pritisnem poljub na nje orumenelo belino... Izpraševal sem malo prodajalko... Povedala mi je, da prihaja iz Bloa... in da živi v Mantu že leto dni... sama, čisto sama... ob dobrotah tujih ljudi...«

»Ob miloščinah!« je zaškrilpal kralj, in lice mu je zardelelo...

»Ni se skoraj več spominjala svoje matere, ki je bila izginila! Svojega očeta ni poznala nikoli... In tako sem jo vprašal, ako hoče iti z mano... Dvignila je k meni svoje globoke oči in dejala: »Da, zato, ker ste tudi vi nesrečni, kakor jaz...« Od tega trenutka je bila moja ljubljeno dete in zaklad mojega življenja. Sčasoma je pozabila dogodek, ki je združil usodi najih dveh... Ona misli, da sem dober pariški meščan... Vzgojil sem jo... v tisti mali hiši ob trahoarskem zidu... kamor je tečem pogledat, kadarkoli si morem ukrasti v Luvru kakšno urico... To je vse, sir! Ona je moja poslednja tolažba in moja edina radost; dovolj je, da se oklenejo njene roke mojega vratu in me, njeno srce in nebo! Sir, povedal sem vse...«

Franco I. je pomiril Tribuleta s čudnim, nepopisnim pogledom, v katerem se je družila ljubosumnost z užaljenim napihom.

Molčal je več minut. Tribulet pa ga je opazoval s tesnobo, s čim dalje hujšo skrbjo...

Nazadnje se je kralj ustavil pred njim in dejal z ledenim prezirom:

»Že dobro... zdaj lahko greš in oblečeš zopet svojo livrejo...«

To je bilo vse, kar je imel Franc I. odgovoriti temu ubogemu očetu!...

Tribulet se ni genil.

»Ali si me slišal, norec?...«

»Sir! Ali niste slišali krikov mojega srca? Ali vam nisem povedal, da je Žileta moje življenje?...«

»Norec, odpuščam ti, da si se drznil dotekniti — pa makar le s koncem svojih prstov — hčerke francoskega kralja... Saj nisi vedel, kdo je!... Toda zdaj je končano!... Žilete ni več... In da se tvoje oči ne dvignejo do nove vojvodinje... vojvodinje Fontenbloske! Prepovedujem ti, da bi ji rekel le besedo! Za tvojo glavo gre; le pazi!...«

»Sir!« je zajecjal Tribulet. »To ni mogoče... takšno mučenje... Premislite, kako jo ljubim!...«

»Dovolj!... Izbrisi iz svojih misli vsak spomin o preteklosti!«

»Oh, če mi hočete prepovedati misliti in čutiti, potem mi iztrgajte srce!«

»Še eno besedo, norec, pa prideš v Bastiljo za ostanek svojih dni!«

Norec je vztrepetal... Bastilja — večna ločitev! Kralj se je zasmejal z glasom, ki je strašno odmeval v Tribuletovi glavi.

»Oh,« je zahteval brez uma, »ne bom je več videl... Ločem bom od nje na veke... Sir! Sir! Kar hočete, vse storim, samo pustite me tukaj... Usmilite se! Dajte mi jo videti... Ne, sir, saj je ne bom nagovoril! Samo vidim jo naj! Vsaj od daleč naj jo vidim!«

»Videl jo boš. Čez par dni priredim veselico, da jo predstavim svojemu dvoru... Ti boš na tisti veselici, Tribulet. Veselica bi ne bila popolna brez norca; in celo brez takšnega kakor je Tribulet!«

»Jaz... bom... na veselici...« je jecljal nesrečnež, ki se mu je mešala v glavi.

»Kako pa!« se je zarogal kralj.

»Ali, bom moral opravljati svoj posel?«

»Zakaj ne?«

»Pred njo!«

»Ohee, norec kaj pomniš te jeremijade?«

Franco I. je čutil kruto nasladi ob muki, ki jo je pripravljati norcu. Tako se je hotel maščevati! Tribulet, norec, zaničevano, prezirano bitje, predmet vsesplošnega zasmehovanja, je smel objeti Žileto s svojimi nežlahtnimi rokami! Tribulet jo je ljubil z očetovsko ljubeznijo!

Za vse čase je hotel kralj potisniti bednega norca nazaj v njegovo senco... Izkopati je hotel neprekoračljiv prepad med njim in med svojo hčerjo...

Vojvodinja Fontenbloska bo vztrepetala sramu, ko izve, da je tisti, ki ga je ona imenovala svojega očeta, bil njegov dvorni norec, Tribulet!

»Spomni se, kaj sem ti rekel,« je povzel kralj s preišnjim zaničljivim mirom. »Ako izve iz tvojih ust ali tudi le po najmanjšem tvojem miglaju samo ena živa duša, da se je zrodilo, kar si mi povedal, prideš v Bastiljo ali pa na vešala! Vojvodinja Fontenbloska, hči kralja francoskega, nima nič več skupnega z malo Žileto Šantlis...«

Pletenine,

vse vrste po meri in okusu ter vsa popravila izvršuje hitro in točno po najnižji ceni mehanična pletarna Javornik, Vojašniška ul. 2, Maribor. XXIV

Prodaj ceneno

moško obleko in dobro zimsko suknjo. Ogleda se lahko od 12. do 16. ure. Puškinova ul. 11 I. 3359

Premog Peklenica,

brez smradu, žindre in kamenja, malo pepela. Voz stane 38 Din franko dom. B. Guštin, Cankarjeva ul. 24. 3053

Očdam s hrano ali brez

opremljeno sobo s prostim vhodom in električno razsvetljavo dvema dlakoma. Aleksandrova c. 55 I. levo. 3376

Klobase vseh vrst, domače, vsako soboto in nedeljo pri O s e t u, Mariborski dvor. 3351

Premog,

Mejovšek, Tattenbachova 13, telefon št. 2457. 3319

Stanovanje,

dve sobi in kuhinja oddam takoj. Naslov v upravi. 3000

Inserirajte
v
„Večerniku“

Državna razredna loterija

Poročilo iz kolekture ANTON GOLEŽ, MARIBOR, Aleksandrova cesta 42. — XV. žrebanje dne 27. nov. 1930. (Za eventuelne tiskovne napake se ne odgovarja.)

Din 200.000.—: 36750,
Din 40.000.—: 16021, 95357,
Din 10.000.—: 58024,
Din 4.000.—: 16979, 22306, 39975, 52655, 87774, 98722,

Din 2.000.—: 1993, 1641, 7076, 9818, 12605, 13190, 15517, 16547, 23695, 24491, 25173, 32557, 32879, 33470, 34894, 38793, 39259, 39408, 40106, 40707, 41287, 42078, 42660, 43609, 44364, 45469, 46571, 50054, 51268, 53865, 56794, 65227, 65880, 66068, 69235, 70058, 71322, 73592, 79529, 80828, 83230, 83305, 83905, 86186, 88234, 89471, 93997, 95268, 95379, 96148, 96395, 96432, 98068, 99554, 99954.

Prihodnje žrebanje dne 28. nov. 1930.

Novo srečke prispejo v prodajo dne 10. decembra 1930.

Vso zimo se boste zabavali

če si naročite

nove knjige „Jutra“!

Knjižnica „Jutra“:

Marcel Priollet, »Seržant Diavolo«, pustolovni roman... vez. Din 50.—
A. Bernède, »Bellefleur«, detektivski roman, broš. Din 24.—, vez. Din 34.—
»Gusar v oblakih«, letalski kriminalni roman, broš. Din 28.—, vez. Din 38.—
Emerson Hough, »Možje«, zgod. pustolovni roman, broš. Din 40.—, vez. Din 50.—
M. Zevacco, »V kremplih inkvizicije«, zgodovinski roman, broš. Din 60.—, vez. Din 70.—

Mladinska knjižnica „Jutra“:

O. Th. Rotman, »Bratce Branko in sestrice Mica«, pravljica s slikami vez. Din 12.—
O. Th. Rotman, »Prigode Tomija Popkinsa«, vesela zgodba s slikami vez. Din 12.—
Vsaka teh knjig je v svojem žanru izmed najboljšega, kar premore današnji knjižni trg! Prepričajte se!

Na prodaj

v Knjigarni Tiskovne zadrage v Mariboru, Aleksandrova cesta 13